

## INDEX PARAGRAPHORUM.

- |  |   |
|--|---|
| <p>§. I. <b>P</b>reludium.</p> <p>§. II. De disceptata questionis Cardine.</p> <p>§. III. <i>Evasio</i> præcluditur.</p> <p>§. IV. De adversantis intentionis argumento.</p> <p>§. V. De eadem evasione.</p> <p>§. VI. De Magistro Silvestro Prierate.</p> <p>§. VII. De Cardinali a Turrecremata.</p> <p>§. VIII. De Rodulpho Cupers.</p> <p>§. IX. De Joanne Driedo.</p> <p>§. X. De Stanislao Cardinali Hosto.</p> <p>§. XI. De Alphonso de Castro.</p> <p>§. XII. De Cardinali Bellarmino.</p> <p>§. XIII. De Cardinali Albino.</p> <p>§. XIV. De Joanne Viguero.</p> <p>§. XV. De Andrea Durvalio.</p> <p>§. XVI. De Dominico a S. Thoma.</p> <p>§. XVII. De Dominico Gravina.</p> <p>§. XVIII. De Christiano Lupo.</p> | <p>§. XIX. De Cherubino Romano.</p> <p>§. XX. De Ludovico Cellasio, Joanne Ragotio, &amp; Francisco Gombessio.</p> <p>§. XXI. De DD. Cardinalium Privilegiis.</p> <p>§. XXII. De eodem argumento.</p> <p>§. XXIII. De quadam quæstione Cardinalium.</p> <p>§. XXIV. De inuestigata explanatione contrarii assumpti.</p> <p>§. XXV. De absurdis evasionibus.</p> <p>§. XXVI. Radix controversie cruta.</p> <p>§. XXVII. Prosequitur præcedens argumentum.</p> <p>§. XXVIII. In idem argumentum.</p> <p>§. XXIX. De Cap. Venerabilem.</p> <p>§. XXX. De paritate Capitis Mentis membri Corporis.</p> <p>§. XXXI. Corollarium presentis Dissertationis.</p> <p>§. XXXII. De factis Dogmaticis.</p> <p>§. XXXIII. Iterum de factis Dogmaticis.</p> <p>§. XXXIV. In idem argumentum.</p> |
|--|---|

# ANTI-THESIS CONTRA AUCTOREM CONANTEM

163

*Pontificiam Infallibilitatem certis terminis circumscribere, eju(s)demque propositi iteratam defensionem.*

## P R Æ L U D I U M.



Ervenit ad manus quædam Dissertatio Apologetica nuperi Scriptoris Anonymi adversus novissimum Privilegiorum Pontificiorum Vindicem, typis Bartholomei Giavarina Venetiis publicata. Videram eo inscriptam titulo: *Infallibilitatis Pontificie justis terminis circumscribitur explicatio, atque defensio*. Typis Coloniae prostrat: annum a mox elapso 1734. computat. His autem non contentus aliam curantis anni 1735. elucubrationem promulgat sub expresso nomine Fratris Hyacinthi Serry, in qua prioris Dissertationis molinima per iteratam defensionem explicare fufius, atque urgere adpromittit. Quantum gaudii hauserim in promissa defensione Pontificii privilegii, eo tristius accipi in posterioribus verbis, ubi contenditur ad terminos eam coarctare. Justos equidem terminos assignare declarat; sed undenam petendi sint, nullus percipio. Quamobrem mecum pugnabat animus, an iteratis vindiciis Privilegium hocce Romani Pontificis ab inuestigata circumscriptione defendere necesse foret; vel Anonymum, & spectabilem Scriptorem ad editas vindicias remittere, ut ibi jam præoccupatas difficultates, & abunde enodatas inspiceret. Verum quia callide præfati tituli æquivocatio veritatis plurimum obesse posset, hanc provinciam æquius amplectar, quo justiore defensionem veritatis deposcit.

*Pura* ( ut scripsit ( 1 ) Augustinus ) nequaquam *juste reprehendi ministerium nostrum, si contra quoslibet adversarios veritatis serventis spiritum & pro veritate certemus.*

### §. I.

*De disceptata questionis Cardine.*

**O**mnino displicet indicata apologetice dissertationis analysis, qua declaratur infallibilitas Pontificia defensa & simul circumscripta. Neque juvat terminos justos nuncupare; quum nefas sit terminos, aut legem ponere auctoritati, quæ Christum tantum auctorem agnoscit: Ille Deus homo, qui dixit: ( 2 ) *Data est mihi omnis potestas*; Ille, inquam, indeficientiam judicii Petro concessurus fatus est: ( 3 ) *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*. Et alibi, idem Magister, & Dominus Jesus Pontificium, quare patet, Petro elargitur, ita eum alloquitur: ( 4 ) *Pasce agnos meos; pasce oves meas*. Pluribus vindex Pontificiorum privilegiorum ostendit tum rationum momentis, tum Patrum perpetua Traditione, allatos textus intellectos, Serry Tom. V.

& habitos esse pro concessio Petro, & successoribus Romanis Pontificibus infallibilitatis privilegio, quum pro munere, & officio docendi universam Ecclesiam ( quod idem est, ac ex Cathedra loqui ) definitiones in Fidei, morumque materia pronunciant. Nullum consensum sive prævium, sive posteriorem involuit, aut explicat textus evangelicus: nullum postulat Antiquitas, nullum quoque Patrum traditio exegit, adeo ut per mille & amplius annos ignoraverit Catholicus quilibet dependentiam hanc Pontificiæ, imo ipsius Petri infallibilitatis ab alieno consensu.

Ipsi Hæretici, etiam in æstu pervicacioris contentions, independentem, & absolutam infallibilitatem Papæ professi sunt. Etenim Ariani Eusebiana factionis, una cum Conciliabulo Antiochæno, totum conatum, laboremque impendunt, ut oraculum unius Julii PP. ad firmendam eorum sententiam præseret. Eadem vi, & fraude usi sunt, ut unius Liberii constantiam vincerent: rati, securo otio triumphare non posse, etsi fers totus mundus, duce Constantio Imperatore, in Arianismum propenderet, nisi Pontifex Romanus indefectibilitatis pondus unice adiecisset. Quorsum tanta cura? Quorsum tot studia, si a consensu Ecclesiæ veritas dogmatis inconcussa penderet; vel firmitas iudicii in assensu alieno haberetur accepta, quum Papa pronunciat? Noverant, velint, nolint, Hæretici Ariani pertinere ad Romanum Pontificem quæstiones de fide præemptorie definire, esto simul turpissime errarent, cogitantes, posse Papam hæresim, aut errorem ex Cathedra docere, & Arianam probare perfidiam. Et Liberius sibi probe conscius, nullatenus debere sive consilium, sive consensum, sive definitionem Concilii Ariminensis sequi, restitit petitioni, & illorum Patrum subscriptioni strenue est refragatus.

### §. II.

*Evasio præcluditur.*

**R**espondet Auctor eruditus ( 5 ) hæc omnia superius dicta, & jam ad satietatem vindicata, vehementer dignitati, auctoritati que Romanorum Pontificum plurimum laudis asserere, sed re æquius perspecta, plus incommodi creare projective adulatoris speciem illum induere, qui jura Pontificia, ac privilegia nullis, quos ratio postulat, limitibus circumscribat.

Pudet probrum referre, quod eo maximum est, quo totam Romanam Ecclesiam appetit. Illam quidem Ecclesiam, quæ jura, ac privilegia Romani Pontificis prohetur, & pro aris, ac focus defendit, atque vindicat, quæ ut a Christo

( 1 ) Contr. Crescon. libr. 1. cap. 7. ( 2 ) Matth. 28. 18. ( 3 ) Luc. 22. 32. ( 4 ) Jo. 21. 15. 17. ( 5 ) Pag. 63.



mine habere assidentes, & Consiliarios, quibus uti possit nedum in arduis, sed etiam in minoribus negotiis, quia pluribus distractus impar fit ad singula. Pariter admitto de jure Capitis esse, posse uti membris suis, prout justitia postulat, in ordine ad finem, qui est bonum totius corporis; & admitto, quod ubi major est arduitas, & difficultas in judicis, ceterisque occupationibus, tunc magis, ac magis urget necessitas habendi assidentes, & accessendi Consiliarios. Hæc omnia contingunt passim in quocunque recto, & ordinato regimine, & maxime Sedis Apostolicæ, cujus sententia tanta semper consilii moderatione concipitur, tanta patientia, & maturitate decoquitur, tantaque deliberationis gravitate profertur, ut nec immutari necessarium ducat, nisi forte sic probata sit, ut retractari possit, vel limitari: inquit (1) Gregorius Magnus.

Potiori necessitatis vi id incumbit Principi, qui ad veritatem intelligendam minus fuerit idoneus; & fortius, si de re fidei, quæ non est, neque esse potest retractabilis, & mutabilis, supremam Judicem controversiarum agere sit opus.

In prædictis Silvestro acquiesco. Sed quod ulterius cogatur supremus Juxta sub pœna incertitudinis, vel nullitatis judicii, in quocumque actu assidentes adhibere, & aliorum consilium exquirere, etiam si Juxta sapiant, & excellens, diligens in labore, & studio paratus, ac promptus ad difficulta dirimenda, & accommodatissimus, ut re, quam capessit, optime persurgatur; neque probat, neque intendit evaditissimus Silvester. Verbo. Nunquam Silvester dixit Papam non esse infallibilem, nisi utatur consulentiũ ope, neque hanc conditionem esse necessariam simpliciter pro infallibilitate ejus judicii, unquam probavit, aut confecit. Nunquam de Pontifice undequaque doctissimo, nunquam de Pontifice præstantissimi ingenii, qui quoslibet Consiliarios docere possit, nunquam de Magno Leone, nunquam de Magno Gregorio, nunquam de alio, de quo dici possit: Ecce pluraquam Salomon hic, est unquam loquutus, vel quæstionem instituit; certius in oppositam abiturus sententiam, si id excoisset.

Ita res rebus junctæ facile committuntur. Nimirum & quod in potestate Capitis sit uti membris totius corporis; & quod sit ei liberum illis uti, ubi maxime agitur de judicio, quod proprium est opus mentis capiti infidentis. Hæc potest esse excellentior præ cæteris dono consilii ex alto prædita, quin coacta sit ex necessitate absoluta aliorum consultationem expostulare. Concedo id infrequentius contingere, sed mihi satis est exemplo Sancti Leonis insistere, proprio labore, ac studio scribentis Epistolam dogmaticam infallibilis veritatis contra Eutychem, ut expuncta abunde agnoscat necessitas absoluta, & simpliciter alienæ consultationis; adeo ut aliter desinenter Pontificem cogatur dicere fallibilitatis virio laborare, vel laborasse; quod summum piaculum foret vel de Magno Leone suspicari.

Consentiant quoque Canonæ a doctissimo Silvestro producti, quibus se torum dedit, nempe Can. Apostolicæ, jam supra relatus, & cap. Ven. vabilem ex Innocentio III., ubi (2) Deuteronomii verbis relatis, statuitur lege veteri a Deo decretum fuisse obsequendi sub pœna capitis judicio Sacerdotum Levitici generis in emergentibus causis, inter sanguinem, & sanguinem, causam, & causam, lepram, & lepram. (Ecce assidentes, in Consiliariis, Innocentio teste) deinde subdit textus: Qui autem superbia nolens obedire Sacer-

(1) Can. Apostolicæ 35. quæst. 9. (2) Deut. cap. 17. (3) Tract. cit. cap. 16, ad 4. punctum. (4) Libr. 5. de loc. Theol. cap. 5. §. Alter. (5) Cap. 92. ad 2. obicit. (6) Pag. 19. in iter. def. pag. 38. (7) Cap. 112. ad 6.

dotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto Judicis, morietur homo ille. Verba hæc nihil cogunt pro sententia, quam impugnamus. Possunt adesse assidentes, & multi Judices, quibus piaculum sit refragari: sed etiam adest supremum Summi Pontificis imperium absolutum ab aliena consultatione, cui nefas sit oblitere. Aliter superfluum fuisset distincte loqui, & de judicio Sacerdotum Levitici generis, & de judicio summi Sacerdotis pro tempore ministrantis Deo in arcano Sanctuarii.

Confirmat omnino sententiam motum dubium ab eodem Silvestro, (3) nempe dissidentibus Patribus unius Concilii, cui debeat Pontifex pro suo officio assentire? docetque neutri standum, sed accersitis aliis Consiliariis, cum istis item esse dirimendum: quia tunc ex alto lumen pro veritate certissime aderit. In casu tres consultationes fortasse oppositæ de re valde difficili occurrere possunt, & æque pugnare in mente Pontificis; Tunc alteri adhaerens, nonne ex proprio infallibilitatis privilegio certissimum profert oraculum? Nonne per se fe veritate comperta ex promissa Spiritus Sancti adfidentia, contingere poterit, expertam consultationem despiciere, & secundam alterius partis Patrum Concilii, est fuerit unius tantum contradicentis, judicium decretorum ferre? Nonne sermo his principiis instructus, momentisque vallatus aptius, & justius evangelicis congruit verbis: Pasce oves meas; confirma fratres tuos; unde origo infallibilitatis in Petrum fluit quam cæteris interpretationibus, ex ingenii dumtaxat acuminæ, effosis, & firmiori traditione desinitus?

Si autem hæc doctrina a scopo Magistri Silvestri deflectat, libentissime & ipse a Silvestro dessecto; cavens quam maxime, ne censura sapientissimi (4) Cano, alias relata, de eadem concertatione loquentis me perstringat. Verba sunt: Alter vero scrupulus ita Silvestri animo resedit, ut vix eum pelleret poterit. Meliusque visisset oculere, quam stimulare cæteros, quo ipso scrupulo pungebatur.

Quo ad factum Anastasi Papæ Acatio communicantis erravit Silvester, nequam Anastasius, ut egregie evincit Cardinalis a Turrecremata. (5) Qui hallucinatur in probationum momentis, plane in themate hallucinatur, & male intructam causam ob defectum rationum proponat; ut infra latius patebit.

§. VII.

De Cardinali a Turrecremata.

Amplissimum Cardinalem de Turrecremata auctorem integrum, & coræum schismatis Balileensis, in sua opinionationis præsidium adsciscit (6) eruditus Auctor. Auctoritas, sive argumentum procedit ex tract. de potestate Papæ, (7) ubi inquit, quid nomine Judicii infallibilis Sedis Apostolicæ intelligendum sit. Conset proinde sententiam in judicio a Romano Pontifice prolatam eam esse: Que maturo, & gravi virorum Sapientum, & maxime DD. Cardinalium consilio primo digesta, & maturata sancitur, & profertur. . . Quibus omnibus consideratis, concludit sine dubio tenendum est hoc, quod de Apostolicæ Sedis judicio dictum est: videlicet, quod in his, que fidei sunt, desicere non possit. Prius dixerat, Non eam sententiam esse, que occulto, malitiose, aut inconsulto per solum Romanum Pontificem, aut etiam,

etiam, quæ per ipsum cum paucis sibi faventibus, aliis in fraudem non vocatis, ad parrem profertur. Hæc summa objectæ auctoritatis.

Verum exulat proflus ab hac sententia necessitas illa simpliciter talis alienæ consultationis ab erudito viro invecita. Nihil enim inducit Cardinalis de Turrecremata de possibili eventurum in casu, quo Papa pari, ut opus est, sapientia, ac prudentia præditus, proprio labore, ac diligentia utens absque aliorum peritorum consilio decerneret. Quod mox evincam. Item eximus Cardinalis agens de Conciliis sermonem instituit: (1) De iis, a quibus cavendum est in Conciliis. Decem enumerat inconvenientia proflus indigna maturitate Conciliorum, in quibus potiora a Pontifice eliminanda recensentur, quin infallibilitatem univærsalis Concilii vulnerare prætentat. Item inquit: (2) Qui admittendi sint ad Concilium univærsale, & qui non? Præcedenti cap. (3) laudaverat consiliarios Doctores in divinis & canonicis decretis vocare, & adhibere, sed nullatenus id esse simpliciter necessarium dixit, & exemplis comprobavit. Hinc validum argumentum constat si plenario Concilio, Judicibusque in eo sedentibus non est necessarium simpliciter de foris consultationes exquirere ad judicium ferendum, quum ipsi per se fe valeant, & controversias expendere, & finaliter decidere, esto sæpe id congruum, & convenientissimum visum fuerit, consiliarios scilicet admittere, ut in Tridentino, aliisque præcedentibus Conciliis actum est; cur necessitatis hujus vinculum fas erit injicere summo omnium Capiti Romano Pontifici, a quo ipsa Concilia auctoritatem, & robur expectant, adeo ad has incitas sententiam Cardinalis conspicui coardare necesse fuerit?

Id vehementius contendo; quoniam ipsemet spectabilis a Turrecremata necessitatem simpliciter cogendi Concilium rejiciens, libertatem Pontifici relinquit illud convocandi, prout ratio, & temporum circumstantiæ urgere possunt. Et tamen ab initio exemplum Petri nos docet, Concilium Jerosolymis habitum esse ad dirimendam obortam controversiam circa legalium observantiam. Ubi autem Concilii necessitatem abiecit, præeunte exemplo adeo splendido, nunc credendus est acerrimus propugnator necessitatis simpliciter utendi consiliariis, qui inter Rectores Ecclesiæ ab Apostolo non numerantur? Illud medium (4) cogendi Concilium, utile quidem, sed non esse necessarium simpliciter asserit, hoc autem medium utendi consulentiũ ope, & suffragio adeo necessarium omnino reputat vir Purpuratus in Romano Pontifice, ut si escludatur, Pontificiam infallibilitatem periclitari censuerit?

Ad hæc. Quærit (5) Cardinalis laudatus, a quo immediate auctoritas Conciliorum proficiscatur, ac pendat: decernitque eorum auctoritatem a Pontifice Romano proxime descendere. Quærit? Quia solus Papa est Caput totius Ecclesiæ, cui jure competit membra regere, sensumque omnem, & motum ei præbere, ac influere; & quia est solus Pastor totius Ecclesiæ, ad quem spectat providere, & dare pabulum toti Ecclesiæ, quod fit in univærsalibus Conciliis disponendo, ordinando, constituendo, corrigendo, diffiniendo, interpretando. Verbo. En medium, unde in Ecclesiam derivat sollicitudo Pastoralis, ac Capitis providentia. Attamen, teste de Turrecremata, hoc medium non est simpliciter necessarium ad excessi capitis veritatem in Papa, esto (quod plus est) membra ad Concilium vocata potiori

jure, quam quilibet Consiliarius simplex, Pontifici adhareat. Igitur si integrum Concilium non ardet, neque cogit Papam, ut Concilio utatur, quomodo Purpurato auctori tribuendum erit concessisse concessisse consulentiũ, ac peritis absolutam necessitatem, ac jus quasi quæsitum, ut sine illis nihil validum, & certum desinare Pontifex possit?

Iterum cum Magistro Cano, nec refragante Cardinali de Turrecremata, adversantes redarguam dicendo: dat, & dabit Deus Pontifici, & finem, & media sive a Deo, sive ab homine descendant, quin absolute necesse sit, ea unice ab homine expiscari, vel per consilium expectare. Sit congruum, sit conveniens, sanctum, & sanum illud petere, sed abeat longe necessitas absoluta illud petendi, aut illo utendi ne lata porta refractarius aperiat, disceptandi scilicet de adhibita, vel non adhibita diligentia, ut superius ex Cano monuimus.

Itaque directive, hoc est ad melius esse, loquutus est illustis Cardinalis pro casibus frequentius occurrentibus, nequam cogendo ex necessitate Pontificem sub pœna, ne privilegio infallibilitatis exutus definitionem fidei pronunciet. Patet insuper, quia doctissimus Purpuratus non aliud argumentum profert, quam Cap. Apostolicæ Sedis jam superius descriptum, in quo nec verbum quidem conjicere est, pro necessitate absoluta alienæ consultationis. Sed de his infra.

§. VIII.

De Rodolpho Cupers.

Placet Auctori erudito prædere Rodolphum Cupers, (6) veluti sue opinionationis strenuum propugnatores; quod an verum sit, hic erit discutendum. Adlaborat Cupers probare: (7) Juris esse divini, quod Cardinales assistant Papæ ope, & consilio: ideoque Ecclesiam habere Senatam ad majores causas judicandas, ex divinis institutione; eumque Senatam esse partem ipsius Ecclesiæ, vel potius Ecclesiam ipsam esse representatam in Cardinalibus. Quibus jactis infert Cuperus, seu probare intendit: Pro constanti esse tenendum, oportere Papam consilia Cardinalium requirere: stante maxime, quod claves Petro commissæ duæ fuerint, una scilicet potestatis, alia discretionis.

Hæc Cuperus; sed nihil ad causam eruditi Auctoris, a quo enixe peto, ut oculum referat ad capitula initio tractatus explicata, ubi consociet aliter Cuperium intendere, atque docere, ac sibi fingit vir eruditus. Procinus me expediam sequenti Commentario ad verba Cuperii.

In præludiis ad citatum tractatum explicat, (8) quid intellexerit docendo, Ecclesiam jure divino habere Senatam, atque, Concilia de jure divina esse instituta, & Cardinales itidem eodem Jure constitutos fuisse; quatenus scilicet id potest dici Juris divini, quod figuratum reperitur in lege veteri, & exemplatum in novæ legis Ecclesiæ: ex quo latissime Jus divinum Cuperus interpretatur. Cumque viderit Moyfi assidentes Judices, & Seniores a Deo destinatos, ita Senatam, vel Concilii, vel Cardinalium jure quoque divino, latius accepto, vel potius ad instar divinz institutionis in data lege Moyfi, perfectum existimat.

Munus Cardinalium esse assidere, & jurare Pontificem ope & consilio, nemo inficiatur.

Oportet.

(1) Tract. de Concil. cap. 27. (2) Cap. 15. (3) Cap. 14. (4) Cap. 9. & 10. (5) Cap. 28. (6) Pag. 28. §. V. in iter. def. pag. 36. (7) In Comment. ad c. oportebat. 79. dist. tract. de SS. Univ. Eccl. art. 2. (8) Argument. §. alio.

oportere Papam consilia Cardinalium requirere, bene est, bonum, expediens est, sed verbum oportere solum, vel nunquam, vel raro necessitatem simpliciter significat; neque in casu praesenti eam significare poterat, quum incertum sit, quo saeculo Cardinalium nomen, & opus inventum fuerit.

Itaque quemadmodum non obstante institutione divina Concilii, vult Cuperius, liberum esse, & semper fuisse Pontifici, illud cogere, & illius ope, & consilio uti; ita liberum relinquit eidem, uti ope, & consilio Cardinalium. Nec quidquam a Cuperio ulterius quispiam emunger. Nunquam enim comminatur Papa aliter agentis infallibilitatis iacturam. Etiam, Sentit (1) laudatus Auctor, posse Papam in casu dissidii inter Patres integri Concilii neuri suffragari, sed vel aliam inire sententiam, vel suspendere iudicium, donec in suam traxerit partes dissidentes sententiam. Haec nedum gestiunt superiorem Papae auctoritatem Concilio, sed absolutam quoque a iudicio, vel consilio, universalis Synodi. Ecquis deinde fecerit Cuperium sibi contrarium, ut deinde velit Papae auctoritatem illigatam suffragio inferiorum consulentium?

Dignum est etiam animadversione, Cuperium velle, conarique probare adeste Jure divino Senatam, quem stabile virorum sapientum selectum Collegium nominat. Silvester vero hunc Senatam permanentem pro necessaria Consultatione non requirit; contentus, ut quibuscumque peritis libere Papa uti possit, Ergo vel unus, vel alter, vel uterque fallitur. Ubi est enim probabilitas opinionis, quae iter praetentat absque constante principio? Quocirca necesse est ambos interpretari loquutos citra necessitatem simpliciter, & absolute talem, & de Jure divino exemplato, quod nihil cogit.

## §. I X.

De Joanne Driedo.

Prodeit in medium eruditus (2) Auctor Joannem Driedo, tamquam assertorem absolute necessitatis, qua Papam vult adstringi ad praeviam consultationem habendam cum peritis ante fidei definitionem: quia scripserat: (3) Unde & sententia Papae circa fidem tanta consilii moderatione concipi debet, tantaque maturitate patientie decoqui, & tanta deliberationis gravitate praeseri, ut omnino recta sit credenda. Haec abunde in praecedentibus explicata sunt, & maxime §. VI. Pergit Driedo. Verum quia Papa quatenus homo talem modum deliberationis, circa ea, quae sunt fidei, potest omittere, & inniti proprio sensui, propriaque prudentia, idcirco etiam plerumque licet examinare literas mandatorum Papae definitivis aliquid credendum esse, aut fide tenendum. Haec tamen Driedo obiter rem attingens.

Sermo aequivocatione plenus est. Si enim, ut homo mendax potis est diligentiam necessariam praeterire, tunc neque potis est rem de fide definire; quia tunc agit, ut homo privatus, cui non est collata infallibilitas iudicii. Sed quando intelligitur, ut Papa ex officio definiens, tunc implicat posse definire, ut est homo mendax, non prohibita vel per se, vel per alios, ea diligentia, quae satis sit ad veritatem intelligendam. Primum videtur Driedo respuere, quum passim doceat, esse Pontifici obediendum, utpote omnium Pastori a Christo dato. Igitur secundum ample-

ctitur: nimirum, ut proprio sensui, propriaque prudentia non innitatur; sed studio Sacrae Scripturae, traditionique Ecclesiae, quod praestitit per se M. Leo, nec praestare poterat excellentius.

Hinc duo absurdissima sequuntur. Vel liberum facit plebi, & ovibus post latam definitionem dubitare de adhibita, aut non adhibita diligentia, (quod etiam respectu Concilii plenarii evenire potest) & tunc live pronunciat ut Papa, five ut homo, semper incerta erit fides. Vel liberum adhuc relinquit plebi examen, & iudicium super re definita; & tunc jus erit cuiuscumque credere, vel non credere, donec sibi constet de veritate, aut falsitate iudicii. Utrumque amplexus est Lutherus ad maledicendum Tridentino Concilio, & utrumque abhorruit Driedo exprobrans Lutheri vastitatem.

Ut autem errorem adeo supinum avertam ab eximio doctore, respondere oportet, nil aliud permittere, quam examen de falsitate, aut de veritate editi diplomatia, ne utriusque rei definitionis. Quomobrem expresse dixit: Plerumque licet examinare literas mandatorum Papae.

Ceterum ad rem nostram nihil agit Driedo; an Papa possit per se se omnes illas diligenter explorare, quas labore consulentium peritorum comparare valeret, de quo est praesens discussio. Quo admisso nequit Driedo adimere iudicanti Pontifici debitum infallibilitatis privilegium.

## §. X.

De Stanislao Cardinali Hosio.

Stanislai Cardinalis Hosii testimonium arripit (4) eruditus Auctor. Scripsit ille: (5) Beati Doctores, si non iisdem verbis, iisdem tamen sententiis, multis in locis, concorditer adstruxerunt, haereticum esse omnem hominem, qui a Romana, & Universalis Ecclesiae in fidei doctrina discordat. Sic ante 400. & amplius annos haereticum pronuntiavit, quicumque diversum ab Ecclesia Romana docuisset. In qua quidquid gravius de causis, fidei praesertim decernitur, non est existimandum, quod solus sit Julius V. G., aut Pius, qui decernat, ut errare tanquam homo possit. Habet ille, sicut Cyprianus loquitur, florentissimum Clerum secum una presidentem, singulari doctrina praestantem, de cuius consilio, siquid gravius de rebus, praesertim de fidei causis decernit, labi, & errare non possit.

Quid inde extundat vir eruditus, nempe ut Pontificem cum Clero suo, vel cum Cardinalibus illum representantibus, necesse sit iudicare, si infallibiliter iudicare voluerit, non video. Etenim olim iudicabat Papa cum Synodis, & in urbe, & extra. Iudicavit in Synodis generalibus absque consilio Cleri Romani. Igitur Purpuratus vir non potuit Pontificiam indeficientiam unice referre ad consilium Cleri. Ratio, cur nomina Julii, & Pii expresserit, ea est, quia Augustinam Confessionem consultandam suscepit per Confessionem Catholicam ibi adoratam. Illa impetebat Pontifices, qui operam impenderant ad promovendum, & absolvendum Tridentinum Concilium. Ita arrogantiam haereticorum frangebatur. Satis fuit Hosio nonnullos Pontifices illius temporis recensere, & morem tunc prevalentem in iudicio ferendo innuere. Sed an semper, & ubique hic mos invaluerit, & necesse sit simpliciter observare, neque dixit, neque somniavit illustris Hosius, & extra rem erat inquirere. Nihil ergo

ergo evincit eruditus Auctor ex allato testimonio.

Amplius. Si quis hoc idem diceret de quolibet Monarcha, vel de eodem Papa in ordine ad Regem Temporale, vel Spirituale subditorum, nonne egregie laudaret providentiam Principis, & Pontificis feligentium viros sapientes consulentes opportune leges, & decreta faciendi, unde ora obreclantium obstrui possent, dicendo, esse cuncta ex prudentum consilio enucleata, & emanata? Ecquis nisi audax hinc dixerit probari necessitatem absolutam utendi consultatione prudentum, itaut inanes leges sint, si illis inconsultis lata fuerint? Igitur ad revincendos Haereticos sermo Hosii procedit, neque intentum adversarii vel in apice infert.

## §. X I.

De Alphonso de Castro.

Provocat eruditus (1) Auctor ad auctoritatem Alphonfi de Castro, quem nimis fidenter appellat Apostolicam Sedis indeficientiae defensorum, & vindicem. Hic auctor male audit apud veros propugnatores Pontificiae auctoritatis, quia teste Bellarmino, (2) sentit Pontificem, etiam ut Pontificem, posse esse Haereticum, & docere haesim, si absque generali Concilio definiat, & de facto aliquid quando accidisse. Haec Bellarminus, qui hanc opinionem, ut erroneam, & haereticam proximam rejicit, arque fugillat. Et sane Alphonfus tradit: (3) Ad solam Ecclesiam pertinere Sacrarum Scripturarum interpretationem, quam quisque fidelis amplecti tenetur: Ait: Omnis homo errare potest in fide, etiam si Papa sit. Nam de Liberio Papa constat fuisse Arianum, & Anastasium Papam fuisse Nestorianum. Non enim credo aliquem esse adeo imprudentem Papae assentatorem, ut ei tribuere hoc velit, ut nec errare, aut in interpretatione sacrarum literarum hallucinari possit. Si ergo in interpretatione sacrarum literarum quilibet homo errare potest, erit necessario iudicium interpretationis penes totam Ecclesiam, penes quam jus fuerat discernendi Sacras Scripturas ab humanis. Nam haec errare non potest, quum a Spiritu Sancto sit edocta.

Miror Alphonfum tribuere Ecclesiae, ne utquam Papae immunitatem ab errore, quia hic homo est, perinde ac Ecclesia ex hominibus constata non fuerit; vel aequae ac ista nequeat edoceri a Spiritu Sancto.

Haec forte delectant adversarium Auctorem, quia communi crimini blandiuntur, Pergamus ad caetera. Prosequitur Alphonfus de Castro Pontificem insectari; deinde, veluti ex indulgentia, asserit: (4) Ad solam Sedem Apostolicam, aut generale Concilium spectat de haerese censere; Et post probatam auctoritatem Concilii, quia totam representat Ecclesiam, subdit: Sedes autem Apostolica, quoniam Ecclesiam tanquam Caput representat, primum est generalia Concilia in definiendo tenet locum. En Caput post membra, en ovile prius Pastore?

Nunc ad verba objectionis. Verum hic animadvertendum est, nomen Sedis Apostolicae non pro solo summo Pontifice accipi, quum hic in fide errare possit, ut superius de Liberio, & Anastasio ostendimus. Sed Sedes Apostolica, quae nunquam erravit, comprehendit tam Collegium Cardinalium, cuius Concilio juratur Pontifex, quam ipsam Pontificem. De qua Sede non constat aliquando errasse. An autem Serry Tom. V.

Collegium Cardinalium errare possit, non differo; Credo tamen, quod Dominus nunquam permittat totum Collegium haerese maculari. Quapropter justum est, ut in re tanti momenti, qualis est Fides Catholica, consulat fratrum suorum Collegium, antequam quidquam definiat, adiunctis etiam, si possibile foret, viris aliis sanctitate perinde ac doctrina eminentibus. Advertere debuerat eruditus Auctor, dixisse Alphonfum de Castro, justum est, non autem dixit, esse id necessarium, ut contenditur. Primum utroque pollice probamus, secundum rejicimus.

Ceterum, sane mirandum, Alphonfum de Castro, alioquin perdoctum virum, & de Pontificia dignitate adeo egregie, ac magnifice differentem, mox Pontificiam iudicariam potestatem acerrime dejicere, itaut pene abroget. Infra loquens (5) de praerogativa a Christo datis Petro, defendit, institutum fuisse Caput & Pastorem totius Ecclesiae, cumque praeter ceteris Apostolis, & supra Apostolorum chorum honoribus, honorumque praemiis ornatum fuisse, quos singulatim dinumerat. Hic eandem dignitatem una cum Pontifice poluit, ac dissipat. Exiit illum potestate interpretandi Scripturas, discernendique veras a falsis. In haerese detegenda & diradicanda post Concilium tantum iudicem Papam constituit. Deinde hoc idem Papae iudicium illigat Collegio Cardinalium; atque credere, Deum nunquam permitturum irrepere errorem in hoc Collegium, Papam vero, quia homo est, errori obnoxium esse; infamatque arroganter, ac invidiose Liberrimum, ut Arianum, & Anastasium, ut Nestorianum criminatur. Sed, quod audacius est, non erubescit promittere, & fide ubere pro Cardinalium infallibilitate; at pro Romano Pontifice negat quidquam indulgenturum. Imo quum recenseat, plurima adeste Sanctorum Patrum testimonia afferentia Apostolicam Sedem nunquam a fide deviasse, in Decreto (6) inserta, ea ad quicquid Gratiani amantat, quatenus ad Papam trahantur, inquit: (7) Videat, qui volat.

Heu infelix Petrus, qui nihil obtinuit a Christo praeter verba! His auctoribus gratulatur Auctor, & festive se adiungit; sed abique Scripturae Sacrae textu, ac Patrum testimonio nihil proficit; neque alius osor, etfi colligatis caudis mutuo complexu sese jungant, quidquam efficit in perniciem Pontificiae infallibilitatis.

## §. X I I.

De Cardinali Bellarmino.

Quum incidit sermo de amplissimo Cardinali Bellarmino, sequar eruditum (8) Auctorem, qui eum sibi adjudicat, quia docuerat, iuxta certissimam sententiam dicentem: (9) Pontificem non posse ullo modo definire aliquid haereticum a tota Ecclesia credendum, aliquos sentire: Pontificem non posse errare, si mature procedat, & consilium audiat aliorum Pastorum: & alios, inquit, dicere, Pontificem etiam solum nullo modo errare posse. Explicat deinde eximius Cardinalis utramque opinionem, & conciliare studet, dicendo: Posteriores auctores non negare, quin teneatur Pontifex mature procedere, & consulere viros doctos, sed solum dicere volunt, infallibilitatem non esse in actu Consultationum, vel in Concilio Episcoporum, sed in solo Pontifice: sicut e contrario priores non volunt ponere infallibilitatem in

(1) Art. 2. post praesud. (2) Pag. 27. §. IV. & in iter. def. pag. 53. (3) De libert. Christi. l. 2. c. 2. (4) Pap. 29. §. 6. & in iter. def. pag. 59. (5) In Confess. Cathol. fid. c. 28.

(1) Pag. 31. & in iter. def. pag. 63. (2) Lib. 4. de Rom. Pont. c. 2. §. secunda opin. (3) Lib. 1. c. 4. advers. haeres. (4) Loc. cit. cap. 8. (5) L. 12. advers. haeres. (6) 24. q. 1. (7) Cit. cap. 8. (8) Pag. 12. num. 3. & in iter. def. pag. 23. in fin. (9) Libr. 4. de Rom. Pont. c. 2.

Constituit, sed in solo Pontifice: verum explicare voluit Pontificem debere facere, quod in se est, consulendo viros doctos, & peritos rei, de qua agitur.

Mox subdit: Si quis autem pereret, an Pontifex erraret, si temere definit? Sine dubio predicti auctores omnes responderent, non posse fieri, ut Pontifex temere definit; qui enim promissum suum, sine dubio promissit, & media . . . Parum autem prodesse scire, Pontificem non erraturum, quando non temere definit, nisi etiam sciremus non permissuram Dei providentiam, ut ille temere definit.

Hucusque Bellarminus; qui nos docet, esse præcise loquutum juxta varias doctorum opiniones, quas ibi recitat, nihil de propria sententia statuens, an alteri adhaereat. Satagit quidem eas non dissentientes inter se ostendere, sed a iudicio veritatis alterutrum abstinere. Quapropter incertum est, cui patrocinetur. Et si coniectare licet, quum ejus conciliatio per doctrinam Magistri Cano expressa sit, verius dici potest cum Cano sentire. Frustra igitur iactat eruditus vir pro se Bellarminum habere.

Amplius. Ex toto Bellarmini contextu non eruitur questio, de qua agitur, quum penitus illam omittat: nempe an Pontifex mature procedens, & faciens, quod in se est, ut veritatem intelligat, quam proprio studio, & labore aptus esse percipere, & discernere, adhuc coactus sit, ne erret, consulentes adire? Nec verbum quidem facit de hac re Bellarminus; ergo perperam ad causam trahitur. Imo quum infallibilitatem in solo Papa residere sentiat, prorsus censendus est, necessitatem absolutam alienæ consultationis repellere. Ideo censuit absolute Bellarminus, teneri Papam facere, quod in se est, etiam consulendo peritos, si opus fuerit; & sic curat conciliare pugnantem opinionem, dummodo constans sit apud illos sententia, quod Papa solus sit infallibilis, cui certe Auctor refragatur, ut a Bellarmino diffinitur.

## §. XIII.

De Cardinali Albitio.

Objicit eruditus Auctor sententiam Francisci (1) Cardinalis Albitii per hæc verba: *Deligens controversa definienda examina, debitamque peritorum consultationem, media esse necessaria ad infallibile iudicium profendum, que nisi Pontifex adhiberet, inconsiderate, ac temere ad res de fide definiendas accederet.*

Sed fallitur vir eruditus. Neque verba allata, neque sensus sunt (2) Cardinalis Albitii. En verba ejus: *Neque oportet esse sollicitum, an Summus Pontifex debitam diligentiam adhibuerit, & contulerit rem cum peritis: quia eo ipso, quod Deus permittit doctrinam proponi cum auctoritate, supponendum est, jam vite esse discussam a proponente; maxime enim spectat ad divinam providentiam, & ad assensum Spiritus Sancti, quam habet super regimine sue Ecclesie, ut non permittat omitti examina, & diligentias debitas, & procedi inconsiderate, ac temere ad res definiendas, vel ad precipiendas, aut prohibendas toti Ecclesie.* Narra deinde Albitius quantum laboris, & studii impensum fuerit in examine quinque propositionum ex libro Janfenii excerptarum, de quo nihil ad nos.

Itaque plurimum distant germana verba Albitii ab illis invecis a viro erudito. Et constat ea a

nobis integre allegata adamus convenire cum doctrina Magistri Cano, de qua in superioribus actum est. Quamobrem tantum abest, ut necessitas simpliciter peritorum consilii pro infallibili iudicio Papæ concludatur, quin potius apertissime expuncta appareat. Docet enim supponendum jure vite esse discussam a proponente. Rite quidem, vel re per sese examinata a Pontifice apto ad discretorium iudicium, vel cum peritis collata; ideoque de uno, vel altero modo non oportere esse sollicitum, monet. Quod cavetur utique, si alter foret simpliciter necessarius ad certitudinem iudicii comparandum.

Puder hic referre animadversionem, quam Auctor affuit in postremo cit. opusculo: ubi de Papa plane rudi rerum Theologicarum ponit exemplum, ut evincat necessitatem alienæ consultationis. Quid hæc ad rem nostram? Sufficit mihi Magnus Leo. Sufficit Duvalio Innocentius III. Sufficit omnibus una exceptio ad eliminandam male partam necessitatem absolutam, ut Philosophia nos docet.

## §. XIV.

De Joanne Viguerio.

IN dicta Joannis Viguerii inquirens eruditus (3) Auctor verba profert sibi pergrata. Hæc sunt. (4) *Dicendum, quod Summus Pontifex, ut persona privata errare potest, non tamen, ut est Summus Pontifex . . . Papa autem operatur, & pronunciat, ut Summus Pontifex, sive ut Papa, quando observat ritum in Conciliis Apostolorum, & Sanctorum Patrum definitionibus observari solitum: ut puta quando vocat Concilium seniorum, hoc est Episcoporum, & insistit, insistereque facit orationibus, & invocat Spiritum Sanctum, cujus assistentia Ecclesie promissa est: imo ipsomet salubris congregationibus adiuturum se pollicitus est, & non patitur ipsum errare.*

procul dubio Viguerius longe abest a præsentis questione. Etenim negat Pontifici infallibilitatem iudicii extra Concilium; quod sane cadere non poterat in ejus mentem, quam non latebat plures Pontifices extra Concilia, per Decreta, & Constitutiones de fide Ecclesiam docuisse, & docere. Ideo ibi tantum de editione Symboli agens ad totam Ecclesiam spectare censuit juxta placitum Alphonsi de Castro. Quum autem vers. 15. sequenti sermonem habuit de Canonizatione Sanctorum, præclare, ut patet, docuit de Pontificia infallibilitate, dicens, ad Papam illam spectare, quo ad mandatum venerationis per totam Ecclesiam, tanquam quandam fidei protestationem, quia ad illum solum pertinet, ad quem spectat questionem fidei terminare. Et sibi objiciens periculum errandi, respondit id quidem contingere, si Papa agat, ut privata persona; sed procedendo ut Summus Pontifex, scilicet cum facit, quod in se est, & secundum ritum, & consuetudinem Ecclesie, & Sanctorum Patrum, errare, aut decipi non potest. Tunc enim comparatur ad divinam providentiam, que Ecclesiam suam Spiritu Sancto dirigit, ut non erret.

Quid luculentius ex Viguerio in adversantem opinionem? Quando Pontifex facit, quod in se est ad veritatem assequendam, vel per vires altæ suæ mentis, ut serebat Leonis Magi doctrina, vel per peritorum consilium, ad divinam providentiam promissa præstantem pertinet, ne desit Spi-

Spiritus Sancti assistentia, quum occurrit definitioni fidei incumbere.

Auctor nos remittit ad Synodos populares tempore Apostolorum per Petrum coactas. Sed nihil penitus eruitur ad propositum Viguerii. Hic perit expresse Seniorum, hoc est Episcoporum convocationem, juxta ritum ab Apostolis inchoatum, & a SS. Patribus traditum. Popularia Concilia Jerosolymis facta admittebant quoque feminas, ut probat Silvester cap. XI. Sed de his non loquitur Viguerius. Loquitur quippe de tertio Concilio, ubi Apostoli, & seniores conveniant. Mox transferens seniores in Episcopos vult Papam teneri, nedum ad servandum ritum dicti Concilii, sed etiam ad sequendam personarum electionem. Quo admisso actum est de infallibilitate Papæ extra Concilium. Et ecce error peior prior.

## §. XV.

De Andrea Duvalio.

Lacri animo complector (1) Andrea Duvalii auctoritatem objectam ab erudito adversario, quia aliter, ac ipse sentit, ut ex integro textu constabit. Arguebat Richerius advesus Papæ infallibilitatem: (2) *Uni dicitur a Deo, aut a natura datum non esse, ut solus sapiat. Respondit Duvalius: Summum Pontificem non ita sapere, ut se solo absque ulla perquisitione, & consultatione aliquid posse definire; atque adeo si ita definitur constaret, dummodo res judicaretur admodum ardua, & de qua viri doctissimi ultro citroque dubitarent, non consentiret hac in parte se gessisse, ut Pontifex: debet itaque in suis definitionibus perquisitione cum viris peritis semper uti. Non enim, ut eleganter docet Vincentius Lirinensis libro contra hereses, nova fidei dogmata statuit Ecclesia, sed vetera eruit. Errare autem est rem e suis principibus indagare, & perquirere: quod maxime fit, peritos adhibendo in consilium, qui rem definiendam mature considerent, idque regulis a Christo Ecclesie relictiis, Scriptura, Traditionibus, Decretis prædecessorum suorum, & unanimi Patrum consensu, & ceteris aliis, que brevitate ergo omittimus. Neque aliter, ut in confesso est apud omnes, ei adest Spiritus Sanctus.*

Hic, ut verba ferunt, agit Duvalius de questione tantum difficultatis, que ipsos peritos torqueat, ac diffidentes inter se faciat. Videamus quid fere immediate subjecerit, loquendo de questione facilius indaginis. Inquit enim:

*Dices Summum Pontificem posse esse peritissimum, quales fuerunt olim Divus Gregorius, & Innocentius III. Igitur in eo casu solus, nomine in consilium adhibito, poterit definire. Respondeo rem definiendam interdum posse esse ita levem, & facilem, & ex alia parte Pontificem ita doctum, ut se ipso tanquam ex Cathedra eam possit definire: quando tamen gravis est, & nodosis difficultatibus implicata proprio ingenio fidere non debet, sed peritos secum in consilium tenetur adhibere. Et hoc modo ei orationis Christi infallibiliter ei adest Spiritus Sanctus. Ex quibus liquet contra Richerium, quo sensu a Deo uni soli interdum datum sit, ut de re aliqua plus ceteris sapiat.*

Ergo si semel Duvalius concedit Gregorio, & Innocentio posse rem aliquam de fide definire, non adhibitis peritis, explodit necessitatem simpliciter talem, quam impugnamus, & caute tacuit Auctor integram sententiam Duvalii, ut eum sibi devinceret. Num hæc minus sunt, quæ invidiose dicuntur?

Serry Tom. V.

Perpelcis iterata defensione sequentibus verbis Duvalii, vir eruditus hæsit in aqua, & innuens eum loqui de definitione rei levioris difficultatis palæstra fugit. Deus immortalis! Numquid est distinctio inter infallibilitatem Pontifici definiens rem fidei facilis discussionis, vel difficultioris inquisitionis? Nullus plane hucusque ex parte infallibilitatis hoc discrevit, sed ex parte materiæ. Igitur si Gregorius, si Innocentius possunt per sese aliquando rem de fide definire juxta Duvalium, profecto necessitatem absolutam alienæ consultationis rejicit, & eliminat.

Paulo fufius oportet hanc doctrinam retexere. Divina providentia efficaciter decernens finem, necessario disponit media, quibus utendum est ad exitum finis. Ut fides Jesu Christi sanguine flaginata incorrupta perfleret, consulti Ecclesie in Concilio sub suo Capite visibili Romano Pontifice utramque clavem, scilicet & definiendi, & discernendi verum a falso. Desset quippe fini medium necessarium, si una, vel altera potestate careret. Verum quum plures difficultates se implicare ex temporum vicissitudine necesse sit, fuit opus, ut utriusque potestatis ministerium eidem Capiti daretur, ut data occasione ex officio exerceret. Do exemplum. Exorta hæresi Ariana, præ Concilium Nicenum itam confossa fuit. E contra educa ab orco hæresi Pelagiana, satis fuit Innocentius I. ac illum profigandam, quin necesse fuerit Concilium generale coire; etiam difficultior emerisset questio injecta a Pelagio, quam ab Ario, ut Theologis est clarum. Cur itaque? Non nisi quia opus est divina providentia bono fidei opportune prospicere, & Generali Concilio, & Pontifici Summo utramque clavem conferendo, quibus & discretivam iudicium, & definitivum exerceatur. Ad hæc. Quemadmodum divina providentia fuit beneficium dare Africanis Patribus unum Augustinum clarissimi ingenii virum, qui virus Pelagianum quaque verum effodere sapientissime valuit; perinde jure potuit dare Pontifici discretorium iudicium, quod per se se satis sit Ecclesiam Dei docere juxta temporis opportunitatem, in qua statuerat Papam de re fidei definiendum. Et quemadmodum ceteris fuisse saluberrima, & spissis difficultatibus obita hæresi Pelagiana, ut Augustino minus gravis esse potuit; quidni uni, vel alteri Pontifici, Deo dante, non erit tribuendum, ut nunc levem, nunc gravissimam causam finire sit aptus? Propterea tutius, justiusque censuram, abstinendum esse a restrictione proposita a Duvalio, nempe quod possit se solo rem fidei levioris momenti absolvere, secus gravissimam causam, ne videamur legem ponere divina providentia; sed firmiter tenendum esse, Pontificem, sive solum, sive vocatis peritis de fide definiendum, nunquam esse defecturum, ne in Deum blasphemæ cogamur errorem transfundere.

Quid si Pontifex temere, ac inconsiderate pronuntiaret, & in fidei periculum, vel detrimentum? Respondeo tritum hunc esse adversariorum timorem, sed multum imprudentem. Numquid timendum est de fide divina promissionis? Numquid desperandum de efficacia divina providentia? Volens Deus definitionem fidei per os Summi Pastoris egredi, & quod infallibiliter doceat Ecclesiam, tenetur ei discretorium iudicium dare, ut medium necessarium. Hoc iudicio præditus Papa plane videbit, an auxilio peritorum indulgeat, nec ne, adeoque uno, vel altero modo sibi erit sufficiens ad certissimam edendam definitionem: quinimo impossibile fore censendum est,

Y 2

ut

(1) Pag. 13. & in iter. def. pag. 24. De inconst. in fid. cap. 3. (2) De inconst. in fid. c. 3. n. 24. & 25. (3) Pag. 10. & in iter. def. pag. 20. (4) Cap. 10. in init. Theol. de vir. fid. vers. 13.

(1) Pag. 52. §. 38. (2) De infallib. Summ. Pont. p. 2. q. 3.

ut temere, imperite, & infeliciter procedat in fidei detrimentum. Alioquin totius periculi nota in divinam redundaret providentiam; quod abfit a verbo.

Audito inquietum hominem adhuc urgere. Quid si Papa sibi fidens erraret? Nonne homo est infirmitatibus suis circumdatus? Respondeo, hujusmodi peritorem divinis promissis, divinæque providentiæ, & fidem, & ordinem negare. Obrudam clavum clavo. Affirmant Theologi prædestinatum posse damnari, potentia scilicet antecedenti, quia est sui arbitrii compos. Negant posse damnari, potentia scilicet consequenti, ne frustraretur efficacia divina providentiæ. Urget utroque sermo. Potest Papa quæ homo, quæ imbecillitas desistere in iudicio fidei, sed tantum potentia antecedenti. Verum nescit fallere, aut falli, potentia scilicet consequenti, ne frustraretur divina providentiæ statuens per os Petri nos audire, & credere debere, & ne inanis credatur datus ordo, quem Deus posuit, connexionis scilicet mediolorum cum fine certissime eventuro.

Paucis repetam. Si dictum est, per os Petri nos audire, & credere, ergo illi datum est, posse rem fidei definire. Hoc iudicium necessario prærequirit iudicium discretivum; ergo & Petro est hoc datum. Hoc iudicio Petrus fit aptus ad discernendum, si se solo nec ne valeat veritatem inquirere, ac intelligere, prout opus est: ergo vel solus procedat ad docendum de fide, vel ex prævia peritorum consultatione, nihil ad nos pertinet inepta disquisitio, quum certissimum sit habendum, neque Deum posse nos fallere in promissis, neque nos posse falli audiendo verbum Fidei a Petro, cui iubemur credere.

Ipsè Duvalius rem perspicue conficit, quem si integre legisset adversarius, nunquam in testem pro sua causa vocasset. Respondens quippe Vigorio obijcitur, posse Papam fieri hæreticum, & hæresim docere, ait. Pontificem mente, & corde hæreticum, si se ad aliquid definiendum accingat, contra mentem suam definiendum. Caiphas enim prophetauit, & verum contra mentem suam definiuit. Ratio vero ad Evangelista subditur, quia erat Pontifex anni illius. Deinde ponit exemplum de Vigilio PP. qui factus Pontifex impavide restitit Theodoro Augusto, & de Balaam a Deo mutato, ut loco maledictionis benediceret Israeli. Ubi, ut liquet, non recurrit Duvalius ad peritorum consultationem, sed ad debitum divinæ promissionis, & providentiæ.

§. XVI.

De Dominico a S. Thoma.

Velociori calamo me expediam a nonnullis aliis auctoritatibus objectis, quia perinde ac præcedens, circumcisit sententiæ verbis, ab erudito (1) Auctore referuntur. Primus occurrit Pater Dominicus a S. Thoma, qui præmittens, & colligitur secundo: (1) Quod Papa solus potest ordinare articulos Fidei, ut docet D. Thomas 2. 2. q. 1. art. 11., & circa illos novas editiones, quin possit errare; procedit hoc idem dicere de Canonizatione Sanctorum. Cui quum obijcisset hanc pendere a testimoniis, quæ falsa esse possunt, illico respondet, quod si hujusmodi reificationes falsæ sunt, Deus movebit Papam, ut illas rejiciat, quia teste D. Thom. loc. cit. Deus præservat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimonium fallatur. Neque recurrit Auctor ad alienas consultationes.

(1) Pag. 11. & in iter. def. pag. 22. (2) De Eccl. Christi contr. 237. Sect. 16. (3) Contr. 237. Sect. 18. (4) Pag. 27. §. 9. & in iter. def. pag. 70. (5) De supr. Jud. contr. fidei q. 1. §. ad 4. argum.

Ubi autem objecta verba Dominici a S. Thoma sibi adscribit Auctor, dicentis: Quod (1) Papa habet assistentem Spiritum Sanctum non per revelationem, sed mediis Scripturis, & prudentibus consultationibus, orationibus, ac studiis sacrarum literarum ut nullum committat errorem; dictum refert ad id, quod frequentius contingit, etiam quum doctissimi præsent Pontifices, nequaquam ex necessitate absoluta peritos consulentes adhibendi, ne sibi contrarium doctum Theologum injuste proclamare cogamur. Et enim immediate ad relata verba subdit idem Pater Dominicus: Et quomodo Papa possit sine Cardinalibus omnia negotia Ecclesie definire, & resolvere, neque enim ad hoc tenetur ex rigore, & necessitate, cum apud solum Rom. Pontificem sit omnis plenitudo potestatis, ut ex c. Multum 2. q. 6. & c. Cum ex eo de pœn. & remis. Solus Papa enim habet jurisdictionem in Sede Apostolica, ad quam referenda sunt graviora negotia c. Majores de bapt. c. Rogamus, & cap. Quoties 24. q. 1. & c. Dudum 3. q. 4. Solus enim Papa habet Sedem Apostolicam c. hæc est fides 24. q. 1. tamen ex quadam decencia, & convenientia tenetur Papa Cardinales admittere ad consultationes graviores, ut colligitur ex c. Fundamenta de elec. in 6. Ubinam adversarius excutit hic necessitatem absolutam alienæ consultationis, quam ex decencia P. Dominicus exquirat?

§. XVII.

De Dominico Gravina.

Ad sententiam Fr. Dominici Gravinae discutendam accedo admiratione correptus, quia obijcitur locus Auctori (1) repugnans, neque ejus oculos facile fuit fallere. Ait Gravina eo ipso loco citato: (1) Ad 1. Cognita prius Pontifex definit, nam vel per se, vel per sapientes controversas examinat, examinatasque judicat, & ad decreta formanda devenit. Si vero par sibi ad rem discutendam non esset, monet peritos consulentes adhibere, uti etiam cæteris Principibus contingit. Laudat eximius Gravina, & vocat sapientes, veluti oculos supremi iudicii, quos consulens Pontifex movet, etiam si Theologie habitus careat, cum super omnia suum habeat principatum. Difficultates autem (ab his verbis dumtaxat incipit objecta auctoritas Gravinae) Difficultates autem scholasticæ in Academiis facilius per sapientes, quam per Theologie facultatis inexpertes doctinaliter terminantur: judicialiter vero, & auctoritative melius, imò absolute, & absque ulla contradictione a Pontifice terminantur, ex directione Spiritus Sancti moventis Pontificem cum sapientibus consulentem, ad infallibiliter controversas decidendas. Subdit eruditus adversarius, qualem illum Pontificem vult Gravina esse motus ex directione Spiritus Sancti? Nisi eum cum sapientibus consulentem. Sed quæso integra recitetur proposita argumenti solutio, conferendo posteriora cum prioribus, & statim constabit disjunctiva Gravinae responsio. Nempe juxta superiora verba: Pontifex vel per se, vel per sapientes controversas examinat, examinatasque judicat. Utrouque modo procedens semper ex directione Spiritus Sancti procedit: ergo nunquam temere, nunquam cum periculo errandi procedit. Ergo necessitas absoluta adhibendi Consiliarios exulat a sententiæ Gravinae.

Illuciscit nitidius hæc veritas, si infra ad articulum X. quæst. 2. oculos convertamus, ubi querit: an Papa non informatus a sapientibus possit, vel debeat Catholicam aliquam veritatem defini-

finire. Proponit affirmativam, & negativam opinionem; & licet statuat, ad definitionem desiderari præviam Pontificis intelligentiam saltem sufficientem, per consulentium instructionem, nihilominus concludit in hæc verba: Possunt autem diste sententiæ conciliari, ut prima loquatur de exuberanti, & plena intelligentia definiendorum, ut non sit necessaria in definiendo Pontifice, sed satis, si sit instructus a Doctoribus, & Consiliariis: secunda vero sententiæ veritatem continet, si sermo sit de sufficienti nativitate, quam prærequirit non est dubium, sive propria, sive aliena informatione ministranda (ut ostendimus) & hoc satis est, ut non inanimè definiens Pontifex asseratur instrumentum: & sic omnia consonant.

Hinc constat, Gravinam non inficiari, posse aliquando Pontificem doctiorem (ubi de Leone Magno condente per sese Epistolam dogmaticam contra Eutychemis errores exemplum a nobis ponitur) posse, inquam, proprio labore, ac studio de Fide rem examinare, ac definire, inconsultis peritis, sed vere negat inferri necessitatem absolutam alienæ consultationis. In superioribus addidit, quod quum contingat dari Pontificem doctissimum in rebus Theologicis apprime necessariis ad decreta Eidei deliberanda, censeo, ita esse loquendum: nimirum, ex efficacia, & ordine divinæ providentiæ esse debitam Pontifici donum Consilii ex motu Spiritus Sancti dirigentis illum ad incoluntiam Fidei. Deinde esse quoque eidem debitum intellectionem discretionis, quo hic, & nunc sciat discernere de accommodata ad rem sui ingenii facultate; quæ perpena procedat, vel ad studium per se se comparandum, vel ad consulta peritorum exquirenda, ut exinde una, vel altera diligenter præmissa de veritate, inoffenso pede, & infallibiliter decernat. Hæc consonant tum ad laudem suavis providentiæ ordinis, & efficacitæ; tum ad inconcussam Fidei regulam, ejusque Fidei firmitatem, & decus, utpote ex Spiritus Sancti inviolabili motu, & directione descendenti. Qua Fide, si superis placet, trahitur Gravina in sententiam, quam nunquam docuit, diffusulatis iis, quæ ex professo statuit, ac firmat?

§. XVIII.

De Christiano Lupo.

Sibi in Christiano Lupo insigni Theologo præsidium statuit (1) eruditus Auctor ejus verba referens, quæ sunt ad integritatem originalem redacta, prout jacent, videlicet: (2) Episcopalis Cathedra non est solus Episcopus, sed quot ipsi in publico Ecclesie conventu assident, & in illa administranda eidem suo consilii, aut iudicii suffragio cooperantur. Quocirca Provincialis Episcopus suum presbyterium, Metropolitanus, Patriarcha, Papa pro Sede sua habent suas Synodos, quarum sunt præsides, os, & lingua. Et dum ex eorum communi iudicio, ac suffragio agunt, statuunt, decident, loquuntur, dicuntur ex Cathedra agere, decident, statuerent, loqui.

Notandum velim modum loquendi Christiani Lupi. Siquidem perspicue differit de Papa, de Episcopis, de Metropolitanis, & Patriarchis habentibus suas Synodos, & dum in illis ex communi iudicio, & suffragio agunt, dicuntur ex Cathedra agere. Igitur de iudicis ecclesiasticis hic loquitur Lupo, quæ sunt communia, etiam quo ad Episcopos, non autem de iudicio Fidei proprio

Romani Pontificis, etiam extra Concilium, de quo est præsens quæstio. Nisi velit adversarius Auctor imponere eximio Lupo ignorantiam Bullarum dogmaticarum, quæ in dies eduntur, nulla habita Synodo. Nunquid assident in publico Ecclesie conventu, ut scripsit Lupo, consulentes periti Mitrati, vel non Mitrati, Galerati, vel non Galerati, ut Silvester autumat, & permittit? Nunquid in Concistorio Cardinalium, quod est publicus Ecclesie conventus, legantur, & statuuntur Bullæ dogmaticæ communi iudicio, & suffragio, ut Lupo loquitur, qui plurimum veritas est in Romana Curia, ut ei tam supina ignorantia adscribi nequeat? Quid ergo est dicendum? Nisi, Lupi proposito satis fuisse ad explicationem Dictatus Gregoriani proferre Ecclesiam Romanam non erraturam, dum in Synodis coacta sub Papa præside, adinstar aliarum Synodorum, communi iudicio, ac suffragio statuit, ac decedit. Censeturque proinde, S. Gregorium de hac proloquutum fuisse. Sed nunquam dixit Lupo, neque disputavit, an hic modus procedendi fuerit, nec ne absolute necessarius. Præcæc dubio huic necessitati intruse ad perdenda cuncta Petri privilegia non acquievisset, & probo. Ipse Lupo (3) in antecessum dixerat, & Pontificem infallibilem esse in definitionibus Fidei, & morum; nec non posse refragari integro Concilio, & quidem solum. Proposuit sibi (4) sermonem Petri Athacensis Cardinalis habitum in Concilio Constantiensi, in quo contendebat suadere, auctoritatem decernendi non esse solius Papæ, sed totius Concilii, & adversantes Doctores nuncupabat detractores Concilii, & adulatores potestatis Papalis, eo quia propugnabant, standum esse sententiæ Papæ dissidentis a sententiâ Concilii. Ad hæc quid respondit Lupo? En verba responsionis: Essitimo, Constantinopolitanam, Chalcedonensem, Quincentam, Trellanensem, ad septimum Synodos non fuisse Papalis potestatis adulatoribus: & tamen suas Canones, & alia quedam acta, quod solus Papa contradiceret, confesse sunt esse infirma, & caduca. Adulari est crimen, sed minus est, quam detrabere, & furari. Hæc Lupo. Ergo, teste Lupo, poterit Papa solus rejicere, vel non vocatis peritis aliquando definire: adeoque minime suffragatur Lupo adversario pugnantem pro necessitate absoluta peritorum Consultationis ad infallibilem definitionem Papæ: & apposite objectum crimen adulationis egregie retundit.

§. XIX.

De Cherubino Romano.

Parum obest objectio petita ex Cherubino Romano, quam assert (5) eruditus Auctor semel, ac suse explicata fuit in precedenti §. doctrina perperam in adversum proposita Christiani Lupi. En verba Cherubini: (6) Tunc solum intelligitur Romanus Episcopus pronunciaro ex Cathedra, habeturque decretum Sedis Apostolicæ, cum huic præcesserit consensus, sive consultatio Romanæ Ecclesie, videlicet Cardinalium, Theologorum, Consultorumque; uno verbo; Majorum natu ejusdem Ecclesie, & Urbis. . . . Haud aliter intelligi potest decretum ex Apostolica Sede manare, seu Papam loqui dogmatico, & ex Cathedra, nisi prius fratrum suorum, Majorumque natu Ecclesie Romane communicato Consilio. Secus enim non ex Cathedra, neque ut Caput (utpote quia est sejunctus a mem-

(1) Pag. 30. & in iter. def. pag. 76. (2) Ad Can. 22. dictat. Greg. 7. §. Quomodo. (3) Ad Can. 21. dictat. §. expend. alia quæst. (4) Questionem. (5) Ag. 42. cap. 3. & in iter. def. pag. 83. (6) Ad tit. de consult. & de major. & obed. prop. §. 2.

membris, possibilibusque tum Romana, tum univer-

Vult itaque Cherubinus, ut tum Romana, tum universa Ecclesia natu Majores necesse sit con-

Quod res est. Cherubini somnium ( ne cen-

§. X X.

De Ludovico Cellotio, Joanne Bagotio, & Francisco Combessio.

DE his Doctoribus in postrema iterata defen-

Scriptit itaque Cellotius: (2.) Loqui ( Pa-

Ad intelligentiam illius Clausulae ex lege ordi-

præcedens caput V. ejusdem libri, ubi S. Ste-

Tunc sic. Universa antiquitas venerata est, ac

Cum Cellotio sentit Joannes Bagotius fidem

Papam nihil unquam de Fide definire nisi in Con-

Hæc omnia fingere oportebat, vel debuit, a

Nunc ad Franciscum Combessium accedo, qui

(1) In iter. def. pag. 85. (2) Lib. 4. de Hier. Eccles. ap. X. (3) Epist. 71. ad Quintum. (4) In Apolog. Fid. l. 4. disp. 2. c. 3. sect. 1. (5) Epist. ad Pompejum. (6) Disp. 3. cap. 1. sect. 1. (7) Tract. pro actis 6. Synod. c. 2. §. 3.

pretatione Scripturarum, de intelligentia Sancto-

Igitur Combessius non adamussum decocta

§. X X I.

De DD. Cardinalium Privilegiis.

OMnem laudem amplissimis Cardinalibus tri-

Optime quidem, & augustiora etiam deprædi-

(1) Pag. 15. §. 3. per tot. & in iter. def. art. 3. pag. 27. (2) Lib. 4. de confid. cap. 4. (3) Orat. ad Card. (4) Cap. Vener. tit. Qui fil. sint legit. (5) In cap. litteris nu. 13. de rest. Spol. Conf. 137. num. 8. & 7. (6) Tract. de Rom. Pont. cap. 33. §. 7. L. de conlerv. Eccl. Univ. advers. Greg. VII. (8) Otto Friligen. de gelt. Fred. l. 2. c. 57. (9) Ad secul. 12. disert. 8. n. 2. (10) Epist. 91. cap. 1. & 97. & epist. 69. ad Marcian. epist. 67. ad Mona. Palestin. (11) Epist. 134.